

REPUBLIKA E KOSOVËS/ REPUBLIKA KOSOVA/ REPUBLIC OF KOSOVO

KOMUNA E GJAKOVËS
OPSTINA DJAKOVICA/ MUNICIPALITY OF GJAKOVA

PROJEKT BUXHETI I KOMUNËS SË GJAKOVËS PËR VITIN 2023

Gjakovë, 2022

HYRJE

Korniza e përgjithshme

Korniza Afatmesme Buxhetore Komunale 2023 – 2025 si dokument i rëndësishëm dhe më kryesor paraqet koherencën, koordinimin dhe ndërlidhjen funksionale në mes të prioriteteve të përcaktuara me dokumentet strategjike komunale për zhvillim në njërin anë si dhe përfshirjen e tyre konkrete e specifike në projeksionet buxhetore për periudhën afatmesme. Duke u bazuar në këto premisa themelore që përfshijnë aspektet e menaxhimit të financave publike, ato fiskale, ekonomike e shoqërore është konceptuar edhe Deklarata e Prioriteteve të Qeverisë komunale komfor Strategjisë komunale për zhvillim.

Prioritetet e Qeverisë Komunale të Gjakovës si pjesë e Kornizës Afatmesme të Shpenzimeve në nivel të Republikës së Kosovës: 2023 – 2025, janë të orientuara drejt zhvillimit të qëndrueshëm ekonomik, infrastrukturës komunale, sektorit të arsimit, kulturës, rinisë dhe sporteve, sektorin e shëndetësisë primare, atë të bujqësisë, mjedisit etj. Prioritetet afatmesme 2023 - 2025, bazohen në Programin e Punës së Qeverisë Komunale dhe prioritetet e saj dhe Strategjinë e Zhvillimit Socio – Ekonomik Lokal për këtë periudhë.

Me Qarkoren e parë buxhetore nr.2023/01, të datës 13.05.2022 të lëshuar nga ana e MF-, janë caktuar limitet buxhetore për Komuna për periudhën 3 vjeçare: 2023 – 2025 në mesin e të cilave edhe për Komunën e Gjakovës .

Në procesin e realizimit të prioriteteve të Qeverisë Komunale rëndësi e veçantë i kushtohet qëndrueshmërisë buxhetore dhe projeksioneve makro – fiskale për periudhën afatmesme. Në këtë drejtim do të punohet që të vazhdohet me ritmin e ngritjes së vazhdueshme të investimeve kapitale, pastaj të ruhet stabiliteti buxhetor, ngarkesë të ulët të biznesit me tatime si dhe rritja e nivelit të grumbullimit të hyrave vetanake.

Komuna e Gjakovës si mision të vetin ka zhvillimin më të shpejtuar ekonomik të saj sipas prioriteteve të Strategjisë Komunale për Zhvillim Ekonomik të Komunës, duke siguruar ambient të sigurt dhe tërheqës për investitorët. Do të inkurajojë, mbështesë, bashkërendojë dhe koordinojë me efikasitet politika, aktivitete e burime që i kontribuojnë prosperitetit e zhvillimit ekonomik të qëndrueshëm të Komunës, fuqizimit të biznesit dhe sipërmarrjes, për një mirëqenie më të lartë njerëzore. Misioni i Qeverisë komunale për periudhën afatmesme buxhetore, është përsheptimi i ritmeve të zhvillimit ekonomik, shtimin e mundësive për shkollim, avancim të llojit dhe cilësisë së shërbimeve shëndetësore, kulturën, rininë dhe sportin, lëmin e bujqësisë si dhe zhvillimin e qëndrueshëm të mjedisit dhe infrastrukturës komunale si çështje më kryesore që mund të ndikojnë për përmirësimin e shpejtë të gjendjes ekonomike e shoqërore të banorëve të Komunës.

KORNIZA FISKALE

Ndonëse Komuna nuk udhëheqë drejtpërdrejtë politikën makroekonomike (kjo është kompetencë e qeverisë qendrore) mjedisi i përgjithshëm ekonomik ndikon në pasqyrën fiskale komunale dhe si i tillë do të trajtohet si vijon, shih tabelën më poshtë. Buxheti Komunal i Gjakovës është në përputhje me Kornizën Afatmesme Buxhetore të Komunës dhe me kornizën makroekonomike të Kosovës dhe sipas dokumenteve të Kornizës Afatmesme të Shpenzimeve (KASH) 2023-2025 të përpiluar nga Qeveria e Kosovës.

Financimi komunal nga grantet qeveritare për vitin 2023 dhe vlerësimet për vitin 2024 dhe 2025, përfshirë të hyrat vetanake komunale.

Nga aspekti i kornizës së re ligjore, sistemi i financimit komunal ka pësuar reforma progresive përkatësisht ndryshime të mëdha në vijën horizontale dhe vertikale të financimit. Parimet, kriteret dhe formulat e zbatuara për ndarjen e granteve qeveritare për financimin e komunave për vitin 2023 si dhe pjesëmarrja e buxhetit komunal në Buxhetin e Republikës së Kosovës, janë strukturuar në linjë me Ligjin për Financat e Pushtetit Lokal (LFPL).

Sistemi aktual i financave komunale përbën decentralizimin fiskal të avancuar, komunat kanë kompetenca të konsiderueshme për shpenzimet, kompetenca për ofrim të shërbimeve publike, autorizime për mbledhjen e të hyrave, dhe autoritet të gjerë në menaxhimin e financave publike.

Përkushtimi i përgjithshëm për të përmirësuar elementet kyçe të procesit të zhvillimit të buxhetit, ka kërkuar edhe disa ndryshime në formatin e prezantimit të buxhetit komunal. Prandaj, jemi mbështetur në aspektet kryesore të mëposhtme të procesit buxhetor:

- Shfrytëzimi i Buxhetimit në nivel të programit dhe nën-programeve, në përputhje me strukturën ekzistuese të regjistrit kontabël;
- Përmirësimet në qasjen e buxheti mit të orientuar drejt rezultateve; dhe
- Zbatimi i konceptit mbi planifikimin shumëvjeçar të buxhetit / kapitaleve dhe prezantimi i të gjitha zërave të buxhetit për vitin paraprak, vitin e tanishëm buxhetor dhe për dy vitet pasuese.

Futja në përdorim e Buxhetimit kapital shumëvjeçar, përfshirë këtu integrimin e informatave për rezultatet e planifikuara në sistemin e PIP-it. Gjatë këtij viti komunat do të hartojnë për secilin program strategjinë me synimet dhe objektivat, përfundimet dhe rezultatet që synohen të arrihen përmes procesit buxhetor.

PERSPEKTIVA E POLITIKAVE FISKALE

Sipas Qarkores së dytë buxhetore nr.2023/02 për Komuna të datës 16.08.2022 dhe në bazë të shënimeve statistikore të regjistrimit të fundit të popullsisë së Kosovës të vitit 2011, rrjedhë se komuna e Gjakovës ka 94,556 banorë, dhe nga Komisioni i Granteve – MF për vitin 2023 Komunës sonë iu është ndarë Grant Qeveritar 31,558,931.00€.

Tabela nr. 1. Krahassimi i Buxhetit 2022/2023

Nr.	Përshkrimi	Vlera
	Buxheti komunal 2022 (aktual)	27,816,931.00
	Buxheti i propozuar 2023	31,558,423.00
?	Ndryshimi	+3,741,492.00

Burimi: Qarkorja Buxhetore 2023/02, MF 2022

BUXHETI KOMUNAL PËR VITIN 2023

Bazuar në tabelat e buxhetit komunal nga vitet e kaluara dhe me qëllim të vazhdimit të reformave të procesit buxhetor, buxheti komunal për vitin 2023 është planifikuar dhe pasqyrohet sipas strukturës bazë të programeve dhe nën-programeve buxhetore. Për të përmirësuar gjithë-përfshirjen, transparencën dhe kredibilitetin e formulimit të buxhetit komunal, synohet që hartimi i buxhetit të ndërtohet në përputhje me dispozitat e Ligjit për Financat e Pushtetit Lokal dhe Ligjit për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë (LMFPP).

Prioritet për financim kanë projektet që janë të vazhdueshme që kanë filluar në vitet e mëparshme dhe atyre që janë në harmoni me prioritetet e Komunës.

Burimet e financimit komunal për vitin 2023

Financimi komunal përfshinë: grantet specifike operative për arsim para universitar dhe shëndetësi primare, grantet për kompetencat e shtuara, të hyrat vetanake të komunave, transferet për kompetencat e deleguara, grantet e jashtëzakonshme, ndihma financiare nga jashtë. Ndërsa, aspekti i huamarrjes së komunave do të jetë si opsion i mundshëm i financimit që është paraparë në ligjin përkatës dhe në kuadër të rregullës fiskale të përcaktuar në LMFPP të dakorduar me Misionin e FMN-së.

Të gjitha të hyrat nga burimet në vijim janë të hyra vetanake të komunës: tatimi në pronë, taksat komunale, gjobat, tarifat dhe pagesat në pajtim me autoritetin që u është dhënë komunave me LFPL.

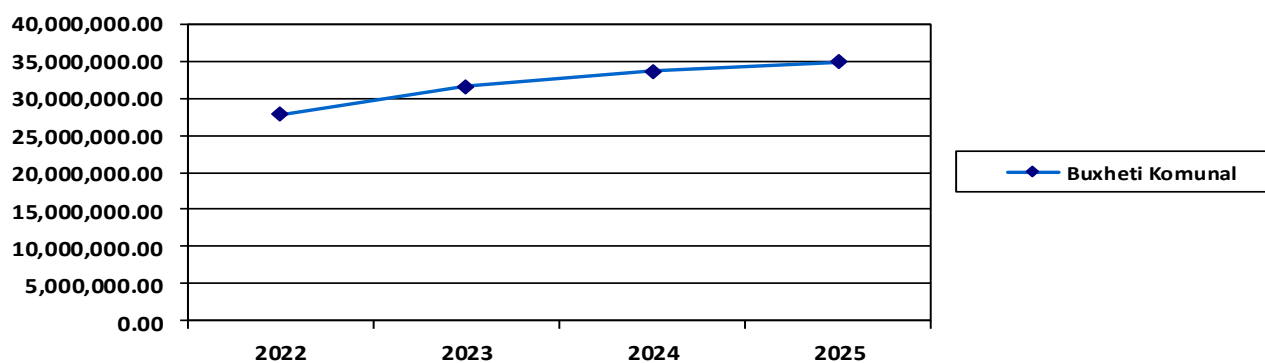
Sipas Qarkores së parë dhe të dytë buxhetore të lëshuar nga ana e MF-it për periudhën 2023-2025 për Komunën e Gjakovës është caktuar për financimin e shpenzimeve 3 vjeçare si në tabelën 2.

Tabela nr.2. Totali i Burimeve te financimit komunal për vitet: **2022-2025**

Kategoritë BUXHETORE - Burimet e financimit		2022	2023	2024	2025
		Aktual	Vlerësuar	Vlerësuar	Vlerësuar
1	Granti i Përgjithshëm	9,989,347.00	13,219,265.00	14,181,223.00	15,122,235.00
2	Granti specifik i Arsimit	10,437,015.00	10,391,073.00	11,088,840.00	11,131,022.00
3	Granti specifik i Shëndetësisë	3,283,258.00	3,467,988.00	3,641,387.00	3,823,457.00
	Financimi për shërbimet rezidenciale		160,000.00	175,000.00	175,000.00
4	Të hyrat vetanake komunale	3,991,001.00	4,203,787.00	4,361,287.00	4,534,565.00
5	Financimi për teatro	116,310.00	116,310.00	116,310.00	116,310.00
TOTALI:		27,816,931.00	31,558,423.00	33,564,047.00	34,902,589.00

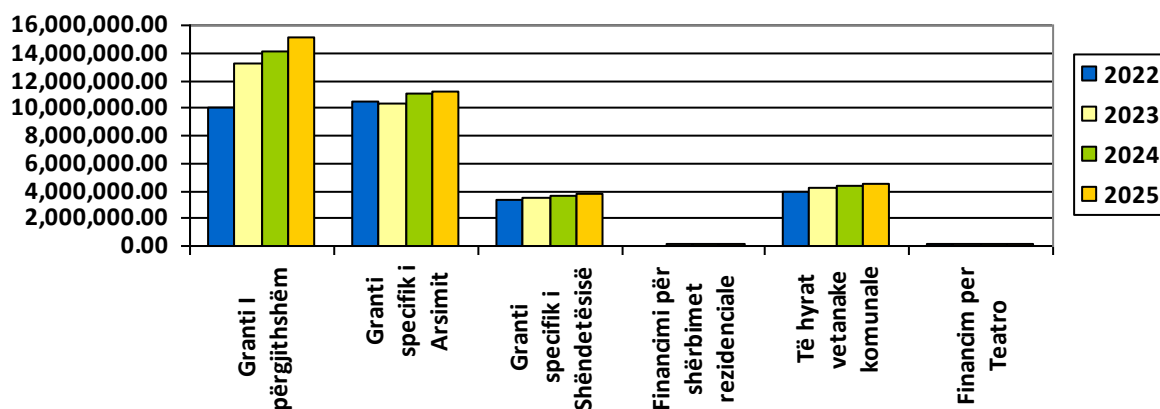
Burimi: Qarkorja Buxhetore 2023/02, MF 2022

Grafiku i trendit të buxhetit komunal 2022-2025

Burimi: Qarkorja Buxhetore 2023/02, MF 2022

Grafiku i buxhetit komunal sipas burimeve të financimit 2023-2025

Burimi: Qarkorja Buxhetore 2023/01, MF 2022

Parashikimi i të hyrave vetanake komunale 2023-2025

Përveç Granteve të marra nga niveli qendror, për qëllimet e mbulimit të shpenzimeve të përgjithshme, Komuna mbledh edhe të hyra vetanake. Të hyrat vetanake në Komunën e Gjakovës realizohen në bazë të Rregullores mbi Tarifat dhe Ngarkesat Komunale, Rregullores mbi Tatimin në Pronë si dhe dispozitave tjera ligjore të cilat përcaktojnë llojet e ndryshme të hyrave komunale me të cilat komuna ka të drejtë të caktoj dhe inkasoj siç janë licencat e bizneseve dhe të hyrat tjera vetanake komunale.

Bazën e të hyrave komunale e përbëjnë Tatimi në pronë të cilat të hyra duhet shpenzuar ekskluzivisht në sferën e projekteve për investime kapitale në infrastrukturën rrugore, ujësjellës, kanalizim etj.

Me Qarkoren buxhetore nr. 2022/01, për komunën e Gjakovës, për vitet: 2023 – 2025 është përcaktuar Planin i të hyrave vetanake si vijon:

- Viti 2023 4,203,786.00 €,
- Viti 2024 4,361,287.00 €,
- Viti 2025 4,534,565.00 €.

Parashikimi i shpenzimeve buxhetore për periudhën 2020-2022

Për të pasur një pasqyrë mbi shpenzimet buxhetore të Komunës së Gjakovës sipas kategorive ekonomike buxhetore, në tabelën vijuese po paraqesim trendët historike të shpenzimeve për periudhën e dy viteve të kaluara 2020, 2021, dhe buxhetin aktual 2022, me ç'rast mund të shihen shumat e mjeteve të shpenzuara buxhetore sipas destinimeve dhe pozicioneve buxhetore.

Tabela 4. Trendët historike të financimit sipas strukturës ekonomike për Komunën e Gjakovës 2019-2021.

	Komuna e Gjakovës	2020 (Shpenzuar)	2021 (Shpenzuar)	2022 Aktual (Aprovuar)
1	Paga dhe mëditje.	14,242,132.73	15,812,416.02	14,430,000.00
2	Mallra dhe shërbime	3,687,338.49	3,258,299.35	3,564,341.00
3	Shpenzime komunale	532,669.54	561,203.48	578,700.00
4	Subvencione dhe transfero	682,270.70	591,453.67	600,500.00
5	Shpenzime kapitale	8,195,519.73	7,235,856.79	8,643,390.00
	Totali :	27,339,931.19	27,459,229.31	27,816,931.00
	Numri i stafit	2252	2252	2252

Propozimi i financimit të Komunës së Gjakovës sipas kategorive ekonomike të shpenzimeve për periudhën: 2023 – 2025 është si në tabelën 5.

Tabela 5. Kufijtë e shpenzimeve sipas kategorive ekonomike të vlerësuara për Financim për Komunën e Gjakovës: 2023– 2025

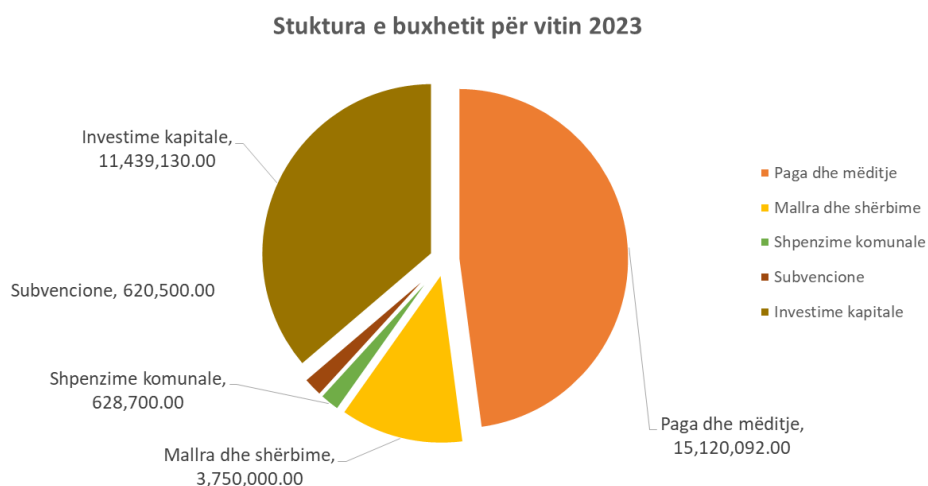
	Komuna e Gjakovës	2023 Vlerësuar	2024 Vlerësuar	2025 Vlerësuar
1	Paga dhe mëditje	15,120,092.00	15,195,693.00	15,271,671.00
2	Mallra dhe shërbime	3,750,000.00	3,779,315.00	3,807,981.00
3	Shpenzime komunale	628,700.00	657,243.00	680,689.00
4	Subvencione dhe transfere	620,500.00	731,763.00	780,665.00
5	Shpenzime kapitale	11,439,130.00	13,200,033.00	14,361,583.00
	Totali :	31,558,422.00	33,564,047.00	34,902,589.00
	Numri I stafit	2276	2276	2276

SQARIM - Shpërndarja e Buxhetit komunal për periudhën : 2023 – 2025, siç shihet edhe në tabelën e lartshënuar, sipas kategorive ekonomike të shpenzimeve, është bërë konform limiteve buxhetore të përcaktuara me Qarkoren e dytë buxhetore 2023/02, të datës 16.08.2022 të lëshuar nga ana e MF-ja.

Struktura e Buxhetit për vitin 2023

Paga dhe mëditje	15,120,092.00	47.91%
Mallra dhe shërbime	3,750,000.00	11.88%
Shpenzime komunale	628,700.00	1.99%
Subvencione	620,500.00	1.97%
Investime kapitale	11,439,130.00	36.25%
TOTALI	31,558,422.00	47.91%

Diagrami strukturës së buxhetit për vitin 2023

Më poshtë janë të prezantuara tabelat buxhetore 4.1, 4.2, Tabela kumulative e buxhetit me kufijtë përfundimtar të programeve buxhetore, Plani i të hyrave vetanake komunal, dhe Buxhetimi i Përgjegjshëm Buxhetor.